

MASKVOS METAMA MEŠKERĖ SKANDINAVAMS

**NETIKĖTAS SOVIETŲ DĖMESYS SIAURĖS KRASTAMS.
PLECIAMI UKINIAI IR KULTURINIAI SANTYKIAI. KRUS-
CIOVAS LANKYSIS SVEDIJŲ. SANTYKIAUDAMI SU
MASKVA SKANDINAVAI NETURĖTŲ PAMIRSTI
PABALTIJŲ VALSTYBIŲ LIKIMO**

V. TVIRBUTAS

Pastaruoju laiku skandinavių politiniai sluoksniai buvo nemažai nustebinti sovietų pradėtu rodyti visai nelauktu ir dideliu draugiškumu šiaurės Europos kraštams. Tuojau pajusta, kad sovietai tų kraštų atžvilgiu keičia kursą. Tas matyti ir iš sovietų aukštųjų pareigūnų lankymosi Skandinavijoje, kultūrinių ir ukinų santykių plėtimo.

Sovietai draugiškumą pademonstravo pasiųsdami su vizitu užsienio reikalų ministrą Gromyko į Norvegiją. Po to Gromyko nuskubėjo į Daniją, o grįždamas susitiko su Švedijos užs. reik. minist. Torsten Nilson. Jau anksčiau Nilson buvo kviestas atsilankyti į Sov. Rusiją dabar Gromyko kvietimą pakartojo. Švedų užsienio reik. ministeris, kaip atrodo, kvietimą priėmė ir į Maskvą vyksian tarp gegužės 7-18 d.

Gromyko kaimynus lankė ne tušiomis rankomis. Švedų laivų fabrikai gavo 60 milijonų dol. užsakymą gaminti sovietams laivus šaldytuvus. Švedai to tik ir laukė, nes jų laivų pramonė, neturėdama didesnių užsakymų, buvo atsidurę gana į kritišką padėtį. Prekybiniai santykiai bus ir toliau plečiami. Danai taip pat gavo užsakymus pagaminti sovietams maisto fabrikų įrengimus. Taip pat jie tikisi gauti iš sovietams parduoti savo ūkio gaminių didesnius kiekius.

Toliau Švedijos vyriausybė davė suprasti, kad galioja jų senas kvietimas Krusčioviui atvykti į Švediją. Toks Krusčiovo vizitas gali įvykti dar šį mėnesį, galimas dalykas, jog tuo pačiu laiku kai jis lankysis Suomijoje, kur Krusčiovo kelionė taip pat jau suplanuota.

Ką reiškia Maskvos pradėtas rodyti draugiškumas skandinavams?

Vakaru sąjungininkų nesutikimas, kuris išryškėjo po Briuselio konferencijos, nepriėmus Anglijos į bendrąją Europos rinką, sudarė sovietams gerą progą kilti padėti parduoti savo politiniams rei-

Kabelis tarp Kremliaus ir Washingtono

Zenevoje, kur vyksta nusiginklavimo konferencija, artimiausiomis dienomis amerikiečių ir sovietų delegacijos pradės pasitarimus telefono kabeliui tarp Maskvos ir Washingtono praversti. Tokį siūlymą dar anksčiau buvo padariusi Amerikos delegacija. Sovietai tada atmetė. Dabar jie iš naujo tai patį pasiūlė. Esmė, toks tiesioginis ryšys galėtų sulaikyti karą, jei jis kiltų per kokį nors klaidą ar neapdairumą.

Prašovė pro šalį

Prieš savaitę paleista sovietų raketa Lunik IV į mėnulį, penktadienį pralėkė pro šalį, budama apie 5.300 atstu nuo jo. Dabar raketa skrisdama apie žemę nuo jos vis tolės iki pateks į saulės orbitą ir taps jos satelitu.

Sovietų Lunik I, paleistas anksčiau, nuleidęs į mėnulį tyrinėjimo instrumentus. Vėliau Lunik III buv fotografavęs nematomą mėnulio pusę. Šį kartą, dėl klaidų instrumentuose, Lunik IV nepasiekė nuleisti paruoštus įrengimus mėnulio tyrinėjimui.

Amerikiečių raketa Ranger 4 prieš metus pasiekė mėnulį, tačiau esamieji instrumentai neveikė ir žinių neperdavė. Kaip matome lenktynės į mėnulį ir išgalėti erdvėje vyksta.

Lietuvoje (Beje, nusikaltimai dar daugiau bujoja pačioje Rusijoje).

A. Sniečkus pirmoje eilėje minėjo grobstymus maisto, mėsos - pieno pramonės įmonėse, prekybos, paruošų, tiekimo ir statybinės organizacijose. Jis priminė, kad neseniai Lietuvos aukščiausio teismo svarstyta byla apie stambius grobstymus Kauno tiekimo kontoroje — 20 nusikaltėlių gauja per trejus metus buvo pagrobusi vertybių už 40 tūkst. rb. Panašių faktų pasitaikę Kauno mėsos kombinato. Prieš kelius mėnesius ir Krusčiovas buvo iškėles Kazachstane grūdų grobstymą — čia 1960-61 m. "pasidarbavę" kai kurių Lietuvos kolchozų vadovai, ėmę supirkinėti grūdus Kazachijos respublikoje nelegalizuota (nelegalia) tvarka. Supirkinėjimai būvę atliekami už kysius, tarpininkaujant spekuliantams, kuriems kolchozai mokėdavo už tai stambias pinigų sumas. Esmė, grobstė grūdus, pinigus ir patys kolchozų pirmininkai.

Taigi, kyšininkavimas per čiais metais čia būvę, teigė Sniečkus, atskleista visa eilė faktų ir vyr. varovas šaukė į kovą. Ji dar vedama ir prieš veltėdžius ir vad. antvisuomeninius parazitinius elementus. Esmė, vis dar Lietuvoje esama žmonių, kurie nedirba visuomeninei naudingai darbo ir parazitiniai gyvena. Prieš tokius žmones, šaukė Sniečkus, reikalinga sudaryti visuotinės panikos atmosfera.

Dar kita, Lietuvoje įsiveisusi blygybė, tai faktai, kai atskiri asmenys ne iš darbo pajamų pasistatę puošnius namus ir dalį gyvenamojo ploto, o kartais ir visą plotą nuomoją asmeninio praturtėjimo tikslais. Sniečkus pabrėžė — prieš tokius reikšinius Lietuvos dar nepakankamai kovojama.

Jaunimo nusikalstamumas — vėl kita blygybė. Jų nusikaltimai labiau stebimi didesniuose miestuose. Sniečkus kaltininkus randa greitai — girdi, tėvai blogai prižiūri vaikus, jie nepatenkinamai auklėjami šeimoje ir mokykloje... Dabar Sniečkus siūlė vaikus, paauglius daugiau įtraukti į naudingus užsiėmimus — čia jis paminėjo sklandymą, karinio sporto varžybas ir pan.

Nepatenkinamai, teigė A. Sniečkus, Lietuvoje kovojama ir prieš girtavimą. Esmė, daugelyje miestų, rajonų tebepraktikuojama degtinė ir kitais stipriais alkoholiniais gėrimais uždraustose vietose, ne-nustatytu laiku ir neribotu kiekiu. Čia vyr. varovas pirmoje eilėje apkaltino Prekybos ministeriją, Lietuvos varotojų kooperatyvų sąjungą.

Sniečkus šaukėsi prokuratūros ir teismo organų pagalbos, pripažino, kad jų veikloje esama rimtų trūkumų. Nusikaltimai tiek didėja, kad jau nepakanka įstatymų, bet, anot Sniečkaus, dar reikalinga visuomenės poveikio jėga ir ji žymiai efektyvesnė. Norima, kad veikiau reikštųsi vad. draugiškieji teisimai. O profaktiniam darbui (kad užkirsti kelią viešosios tvarkos pa-

SVEIKINAME SKAITYTOJUS IR BENDRADARBIUS SU VELYKŲ — PAVASARIO ŠVENTĖMIS!

Pavasaris

Pavasario saulė prašvito meiliai
Ir juokiasi, širdį vilioja:
Iškilo į dangų aukštai vėversiai,
Cirena, sparneliais plasnėja.

Isauso! Isauso! Vėjelis laukų
Bučiuoja, gaivina krutines:
Pabiro, pasklido žiedai ant laukų —
Vainikų eilė pirmutinė.

Taip giedra ir linksma! Tiek šviečia vilties!
Vien meilę norėtum dainuoti,
Apimti pasaulį, priglaust prie širdies,
Su meile saldžiai pabučiuoti!

Maironis

žeidimams) sustiprinti, jis pasiūlė tinkamiausią išnaudoti vad. laudies tarėjus, kurių Lietuvoje jau išrinkta daugiau kaip 11.000. Buvo patarimų ir spaudai, radijui, televizijai — jie permažai kelia visų tų blygybių pasireiškimus.

Pagaliam, prie jų Sniečkus dar prisiekė ir Lietuvos miestų kovą už aukštą kultūrą, pavyzdinę tvarką. Matyti, čia dar daug trūkumų, nes kitu atveju Sniečkus nebūtų sąsiutęs šūkavimais dėl kovos "ne kultūringuma, palaidumu, drabstymais nevalkais žodžiais," žinoma, vyr. varovas, kaip ir kiekvienoje savo kal-

boje, negalėjo nepareikšti susirupinimo kova prieš vad. "buržuazinę ideologiją ir jos nesėkmes" ir nuolat primenama kova prieš "religines atgyvenas." Tikrumoje nusikaltimus pagimdo dideli nepritekai maisto ir būtino reikalingumo prekių. Tai sovietinės tvarkos paseka. (E)

KONFERENCIJA PARYZIJE

Šią savaitę prasidėjo prie NATO ir SEATO priklausančių valstybių konferencija. Berlyno ir Pietų Azijos kraštų klausimams aptarti.

PALAIKYTINI ŠVENČIŲ PAPROČIAI

Kiekvienose metinėse šventėse giliai atspindi žmonių papročiai. Jie gana įvairūs, kaip ir visa žmonija: kas šalis, tai ir papročiai kiti. Tačiau tokios šventės, kaip Kalėdos ir Vėlykos, gimdo ir kuria panašius ir net bendrus papročius visom tautom.

Vėlykų bendruoju papročiu tenka laikyti margutį. Tyrimėjimai parodė, kad šis paprotys yra gana senas. Jis giliai yra įleidęs šaknis ir į mūsų tautą. Lietuva, kaip įvairūs šaltiniai rodo, jis pasiekė vėlesniais laikais, įsigalėjus krikščionybėi. Bet jau 1549 metais Mažvydas savo raštuose margučius mini.

Seniau Lietuvoje buvo paprotys ruošti margučius ne tik Vėlykom, bet ir Atvelykiui, o kaikur Jurginėm ir net Sekminėm. Liaudyje marginimo menas pasiekė didelio įvairumo, puošnumo, spalvų ir raštų darnaus derinio. Į margučių meną lietuviai yra įdėję savo sielos, jos grožio. Todėl tuose piešiniuose atspindi mūsų laudies savita kuryba, pasižyminti originalumu, skirtingumu nuo kitų tautų panašaus meno.

Margutis visada buvo artimas lietuvių širdžiai. Juk išdabintas margutis rutų ir eglėčių šakelėmis, tulpių ir kitų gėlių ornamentais, laudies raštų motyvais, lietuviškais spalvomis, vytimi ir kitais tautiškais ženkais, ar neprimena mums visiems, atitrukusiems nuo tėvynės, gimtąją tėvų šalį, jos pavasarį su mėlyna padange ir žaliuojančiais laukais.

Kai ateina Vėlykos, pavasario šventės, palaikykime jose margučių gražų paprotį. Žiūrėkime į jį ne vien kaip į pramogą teikiančią vaikams, bet kiek prasmingiau. Jei lietuviškų raštų margutis mus nuteikia patriotiškai, kelia pasigėrėjimą, tai jis yra viena vaizdžių priemonių lietuviškumui skiepyti. Todėl labai yra girtinas ir palaikytinas SLA kuopų ir kitų organizacijų paprotys ruošti margučių vakarus ir juose už gražiausiai lietuviškais raštais išdabintus margučius skirti dovanas.

Mūsų jaunajai kartai turime perduoti savo tautos dvasinius turtus ir gražius papročius. Taigi, nepamirškime nei margučių papročio. Suaukę ir sutapę su senaisiais tėvų papročiais, priaugantieji bus stipresni savo tautiškumu, o tuo pačiu ir atsparnesni svetimom įtakom.

A. Sd.

NAUJOSIOS AUŠROS VAJUJE DIRBANČIŲ ORGANIZATORIŲ SĄRAŠAS CONNECTICUT

WOODMONT

Miss Zita Saulys, 12 Hawley Ave., 378 kp.

ILLINOIS

CHICAGO

Mrs. O. Biezis, 19 dr. S. Biezis, 3148 W. 90th St., 322 kp.
A. Kaulakis, 3247 S. Emerald Ave., 36 kp.
H. Cizauskas, 1628 S. Fairfield Ave., 134 kp.
John Barkus, 5718 S. Laflin St., 260 kp.
Miss E. Mikušis, 2026 N. Humboldt Blvd., 313 kp.
K. Macinkas, 2549 W. 71st St., 290 kp.
I. Smulskystis, 3611 S. Emerald Ave., 217 kp.
Vyta. Petrauskas, 7297 S. California Ave., 217 kp.
Anna Jagiella, 3652 W. 63rd St., 208 kp.
J. Biliūkas, 2529 W. 29rd St., 322 kp.
Mrs. Ch. Austin, 6717 Peoria Ave., 134 kp.
Miss Irena Narbut, 3721 W. 64th Pl., 234 kp.
Mrs. K. Katkevičienė, 3422 S. Spaulding Ave., 134 kp.
J. Labzontis, 10826 S. Wabash Ave., 134 kp.
Dr. K. Drangelis, 2420 W. Marquette Rd., 36 kp.
Mr. A. Kaulenas, 3414 S. Pennell Ave., 375 kp.
E. Petravičius, 3643 S. Mozart St., 226 kp.
Ch. Shukis, 6234 S. Campbell Ave., 122 kp.
J. Vaisvyla, 829 W. 33rd St., 122 kp.

CICERO

K. P. Devorkis, 1507 S. 54th Ave., 300 kp.

ROCKFORD

P. Bernas, 819 Haskell Ave., 77 kp.
Mrs. Ona Dubra, 321 S. 3rd St., 77 kp.

SPRINGFIELD

P. Kloza, 229 S. Paul St., 138 kp.
Mrs. Anna Chesnut, 163 W. Carpenter St., 138 kp.
J. Stockman, 1590 E. Carpenter St., 273 kp.

MELROSE PARK

Mrs. P. Petravičius, 107 N. 29th St., 123 kp.

BENDE

A. Baltrušaitis, Bende, Ill., 135 kp.
A. Bujanauskienė, Bende, Ill., 135 kp.

JOHET

P. Akelaitis, 800 Ohio Ave., 167 kp.

WILSONVILLE

P. Pocius, Box 37, 293 kp.

DEJUOJA DĖL PAPLITUSIŲ NUSIKALTIMŲ LIETUVOJE

**MAISTO IR PREKIŲ TRŪKUMAI GIMDO NUSIKALTIMUS,
TAI PASĖKA SOVIETINĖS TVARKOS**

Nusikalstamumo reiškiniai pastaruoju metu tiek pagausėjo, kad kovo 21 d. Vilniuje sukviesioj kom. partijos sesioj kova su nusikaltimais buvo svarstyta ypatingai plačiai. A. Sniečkus atskleidė visą eilę Lietuvos dabartiniai būkliai būdingų reiškinų, įvairius nusikaltimus, negeroves.

Jo kalba, galima turti, atspindėjo bolševikinio režimo sudarytas blygybes ir joms klestėti ugdomas sąlygas. Aišku, vyr. Lietuvos varovas kalbėjęs vertė "svetimoms socializmui liekanoms", vad. atgyvenoms ir jų tarpe, vienu svarbiausiu, girdi, esančias taip paplitęs nusikalstamumas

Tėvynė

The Lithuanian Weekly
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance
of America

BERTHA PIVARONAS
MANAGER
ANTANAS SODAITIS
EDITOR

Yearly Subscription Rates:
In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00
307 West 30th Street
New York 1, N. Y.
Tel. LACKAWANNA 4-5529

SLA kuopų pranešimai ir skubūs
raštiniai redakcijai reikia siųsti ne-
vėliau, kaip prieš savaitę, laikra-
čio numerio išėjimui.
Keičiant adresą, būtina pranešti
senesnę adresą ir nurodyti naują
adreso pašto zonos numerį.

Aprupinkim lietuvių svetaines ir klubus "Tėvynė"

Neseniai Tėvynė straipsniu
"Nauja ir graži pradžia" ra-
gino kuopas dėti pastangas,
kad SLA organas pasiektų ir
tuos, kurie dar nėra Susivie-
nijimo nariai.

Turbūt visi žinom, kad Tė-
vynė daugiausiai skaito nariai.
Bet norint, kad laikraštis pa-
siektų daugiau lietuvių, turi-
me visi prie prisidėti.

Tai geras sumanymas ir
svarbu, kad tas klausimas
yra keliamas. Esu newbritai-
nietis ir galiu, kaip pavyzdį,
nurodyti mūsų kolonijos orga-
nizacijas. Čia gyvena apie trys
tūkstančiai lietuvių, bet Tė-
vynę gauna tik SLA nariai.
Tuo tarpu gyvai veikia 4 vie-
šos lietuvių įstaigos. Į klubus
ir svetaines ateina veik visi
lietuviški laikraščiai, išskiriant
kremlinius. Lietuvių svetainė
yra tautiškas namas, tai ir
laikraštis Tėvynė čia turėtų
buti.

Didelė dalis lietuvių mėgsta
skaityti korespondencijas iš
savo vietos gyvenimo. Pasku-
tiniu laiku nemaža žinučių
Tėvynę yra ir iš New Britain
aplinkės. Priderėtų dar pla-
čiau rašyti apie lietuvių veik-
lą ir gyvenimą kolonijose.
Klubai turėtų išrinkti kores-
pondentus ir parašyti Tėvy-
nei.

Palaikydamos sumanymą,
kad Tėvynė būtų daugiau pa-
skleista, iš savo pusės siūlau
SLA kuopų valdyboms pra-
nešti Susivienijimo raištinę
lietuviškų klubų ir svetainių
adresus, pagal kuriuos turėtų
buti siunčijama Tėvynė su-
sipažinimui. Manau, kad tuo-
met SLA organas daugiau pa-
plisėtų lietuvių visuomenės tar-
pe. Tada tie, kurie dar nėra
Susivienijimo nariai, pažinę
arčiau organizaciją, į ją įsi-
rašys ir taps pastoviais Tė-
vynės skaitytojais.

Pranas Naunėkas

New Kensington, Pa.

Numatytas SLA 192 kuopos
susirinkimas balandžio 11
dieną neįvyks, nes yra Vely-
kos. Susirinkimas yra nuke-
liamas gegužės 12 d. Tą sek-
madienį kuopos susirinkimas
bus pastoviojo vietoje ir įpras-
tu laiku. Prašau visus narius
atsilankyti.

Helen Kerr, Sekret.

DAR VIENO LIETUVIO KAPAS

MIRĖ IGNAS BUDRECKIS, SLA 3 KP. PIRMININKAS

Ignas Budreckis, 72 metų
amžiaus, pasirgęs apie tris
mėnesius, mirė kovo 26 d. sa-
vo namuose, 1159 Kipling
Road, Elizabeth, N. J. Liu-
dinčius paliko žmoną Veroni-
ką Svagždytę - Budreckienę,
dukterį Veroniką, žentą Ma-
riani su dviem anukais, tris
seseris - Brazaitienę, Maku-
tonienę, Salikienę ir daug gi-
minių Amerikoje ir Lietuvoje.

Ignas Budreckis buvo gi-
męs ir augęs Nokrušingų kai-
me, Radviliškio val., Šiaulių
apskr. Nenorėdamas tarnauti
Rusijos kariuomenėje, 1909
metais atvyko į JAV ir apsi-
gyveno pas savo brolių Ciprijo-
ną Elizabethę. Vienur, kitur
padirbęs keletą metų apsi-
sprendė verstis prekyba. Pra-
džiai nusipirko smulkę, vėliau
įsigijo keletą namų ir, kainom
pakilus, Ignas Budreckis pra-
turtėjo. Velionis buvo stiprios
energijos ir didelio pasiryži-
mo žmogus - gyventi ir lai-
mėti. Paliko dukterį išmok-
lįntą, o taip pat žmoną apru-
pintą ramiam gyvenimui.

Ignas Budreckis Lietuvos
nepamiršo. Nors budamas ge-
rai įsikūręs, net 6 kartus lan-
kėsi Lietuvoje. Paskutinį kar-
tą buvo nuvykęs į Lietuvą su
šeima ir pagyveno ilgesnį lai-
ką, įsigijo dvaro centrą. Jei
ne karas, tai gal būtų ir pa-
silikęs Lietuvoje. Žmonai ir
dukrai labai patiko Lietuvos

gyvenimas. Tikslai prasidėjęs
karas privertė iš Lietuvos iš-
vykti.

Buodamas geru lietuviu, pri-
sidėjo prie lietuviškos dar-
bų ir reikalų. Buvo Elizabetho lietu-
vių bankelio pirmininku. Su-
sivienijimo Lietuvių Ameriko-
je 3 kuopos pirm., Balso sky-
riaus pirm., N. J. Liet. Preky-
bos Buto pirmu vicepirm., L.
K. K. Susivienijimo ir daug-
elio kitų lietuvių organizacijų
nariu.

Nepamiršo Lietuvos nei jos
reikalų. Dsniai rėmė Lietu-
vos laisvinimo reikalus, auko-
jo lietuvių spaudai palaikyti.
Dažnai stambesniais sumo-
mis yra parčmęs laikraščius.
Buvo geras Am. Liet. Bendr.
narys, nuosirdus savo drau-
gams, padorus prekybininkas,
ypatingai apdraudęs ir nekil-
nojamo turto.

Pašarvotą velionį Elizabe-
tho lietuvių centre tris dienas
gausiai lankė lietuviai ir ki-
tataučiai. Sunešta daug vaini-
kų - gėlių ir mišių kortelių.
Kovo 30 d. prisirinko pilna
didžiulė kopyčia paskutiniam
atsisveikinimui. Apie 50 auto-
mobilių lydėjo į bažnyčią, kur
įvyko pamaldos, kurias atlai-
kė klebonas prel. M. Kemežis.
kun. Svagždys, našlės Budrec-
kienės brolis ir kiti kunigai.
Balandžio 1 d. išvežtas į Na-
tional Memorial Park kapus,
Falla Church, Virginia ir čia
plaidotas.

Lai buna jam lengva drau-
gingos Amerikos žemėlė.

Velionies pageidavimu, visi
dalyvavę laidotuviuose, buvo pa-
kviesti į Elizabetho lietuvių
Laisvės salę pietauti. Laidotu-
vių direktorius, Domininkas
Budreckis, maloniai patarna-
vo ir tvarkė visus laidotuvių
reikalus.

A. S. Trečiokas

IŠ NEW JERSEY Į VIRGIN ISLAND IR TOLIAU

KELIONES ĮSPUDŽIAI

(Pabaiga)

Kingston, Jamaica

Kingston yra Jamaica sostinė ir svarbiausia prieplauka.
Salos turi apie 350,000 gyven-
tojų. Jamaica ekonomija pri-
klauso nuo eksporto ir užsienį:
Eauxie kasyklų, cukraus, rum,
bananų ir kitų produktų. Į-
domys yra karalių namai ir
gubernatoriaus mansion, o y-
patingai universitetas ir Col-
lege of the West Indies.

Istorinis Port Royal yra to-
lokai nuo Kingston, apie 15
mylių, o taip pat Spanish
Town, kuris yra buvęs origi-
nalia sostine. Labai įdomus
Jamaica agrikultūrinis gyve-
nimas ir seni miestai. Dėl lai-
ko stokos, negalėjom su šia
14 šimtmetį atrasta sala ir
jos įdomybėmis plačiau susi-
pažinti.

Port-Au-Prince, Haiti

Sis miestas turi apie 200-
000 gyventojų. Haiti yra sostinė ir pagrindinė prieplauka,
gulinti vakaruose salos, vadi-
namos Hispaniola. Zodis Hai-
ti reiškia aukštumą. Gyventojų
sala turi apie 3,500,000 ir
savo dydžiu prilygsta Vermont
valstijai.

Panašiai, kaip ir kitos West
Indies salos, Hispaniola atrasta
Kolumbo 1492 m. gruodžio
6 d.

Haiti yra respublika. Ją val-
dė 1697-1804 m. Prancūzija.
Bet įvykus revoliucijai Haiti
salos gyventojai pasinaudojo

proga ir gavo nepriklausomybę.
Respublikos sostinė, pa-
gerbdama savo žuvusius va-
dus, pastatė paminklą ir pa-
vadino "Haiti's Public Sq." Oficiali kalba "Creole", misi-
nys: francūzų, ispanų, anglų
ir Afrikos kalbų.

Port-Au-Prince miesto apy-
linkėse yra dideli kalnai, va-
dinami "Haitian Alps." Patsai
miestas išsiplėtęs į kalnus ir
siekia iki 3,000 pėdų virš ju-
ros. Daugelis svarbesnių pa-
statų yra tolokai nuo miesto
centro ir nelengvai pasiekia-
mi. Reikia važiuoti automobi-
liais, o keliai siauri, vingiuoti
ir kyla aukštai į kalnus. Te-
ko susipažinti su Haiti Great
White National Palace, Palace
of Justice ir Palace of Minist-
ries, o taip pat Basilika of
Notre Dame. Taip pat yra
puikus pastatas International
Casino, ir ko čia nėra? Nėra
įvesta vandens į nepasiturin-
čių žmonių gyvenamus namus.
Dažnai galima matyti moteris
ir vaikus nešant vandenį
ir lipant į aukštus kalnus, į
savus apgrūviusius namus.

Verta pakelianti visiems

Poilsiaudami per 14 dienų
aplankėme Pietų Amerikos pa-
kraščius 5 atskiras valstybes:
St. Thomas, V. I., Caracas,
Venezuela, S. A., Curacao, N.
A., Kingston, Jamaica ir Port-
Au-Prince, Haiti.

Jos visos buvo labai įdo-
mios savo skirtingumais ir

gyvenimo aplinkybėmis.

Poilsis po 40 metų vedybų,
tai gal bus pati mažiausia prie-
zastis kelionei. Jau 50 metų
kai esu iš Lietuvos išvykęs ir
tik pat metų kai dirbu lietu-
viška darbu, o taip pat šiais
metais sulaukiu 70 metų amž.
Tuo ataktim paminėti pasi-
rinkau kelionę. Taip pat lai-
kas pagalyti, ar aš atidaviau
visą savo dalį lietuviybės dar-
bui. Yra sakoma, kad geras
darbas yra tas, kuris gerai
užbaigtas. Turiu gerų suman-
ymų ir norų, bet gerų norų
neužtenka, reikia daugiau ir
gerų darbų.

Panašiai galvodamos, prie-
mano šios kelionės prisijungė
mano žmona Ieva, Marė Čep-
reckienė, Elzbieta Bražukienė,
Izabelė Misunienė ir Jean
Biondo. Visi kartu plaukėme,
važiuojame, čjome ir lietuviš-
kai galvojome. Izabelė Misu-
nienė, net Lietuva atstovavo,
dalyvaudama laivo parengi-
muose. Kelionė visais atžvil-
giais visai grupei buvo labai
sėkminga.

Kai prie dabartinių sąlygų
Lietuvą neįmanoma lankyti,
tai lietuviams yra patartina
susipažinti su kitų kraštų gy-
venimais. Gal bus progos pa-
tirtas žinias panaudoti nepri-
klausomos Lietuvos gyvenime.
West Indies salų gyventojai
per šimtus metų yra daug
pergyvenę ir savo gyventojų
skaičiumi prilygsta Lietuvai.

A. S. Trečiokas

New Haven, Conn.

Rengia pavasario banketą

SLA 143 kuopa rengia di-
džiulį pavasarinį banketą ba-
landžio 28 d., 1:30 val. popiet,
Lietuvių salėje, 243 Front St.
Banketas bus jaukus. Specia-
liai yra kviečiama vietinė
jaunuolių kuopa palinksinti
svečius su šokiais, dainomis,
cilėraščiais ir kalbomis.

Nuosirdžiai yra kviečiami
ne tik visi vietos lietuviai, bet
ir visų aplinkinių miestų SLA
kuopos, jų draugai ir pažįsta-
mi.

Pergyvenus šaltąją žiemą,
bus tikrai malonu šiame ban-
kete susitikti su visais senais
bičiuliais ir pažįstamais, pasi-
sveikinti, maloniai praleisti
kelias valandas ir dvasiniai
atsigaivinti. Bilietai į banke-
tą tik trys doleriai asmeniui.
Esate kviečiami ir laukia-
mi. Visi bus priimti ir pavai-
šinti.

J. D.

Miami, Fla.

PADEKA

Nuosirdžiai dėkoju Miami
vyrų kvartetui už surengimą
mano jubiliejui - koncerto,
kuriam naujas kvartetas vy-
kusiai ir darniai dainavo. Y-
patingai dėkoju atvykusiems
iš St. Petersburg: Petras Po-
cius, "Floridos Lietuviai" laik-
raščio leidėjas su žmona,
Louis Cepelis St. Petersburg
choro ir klubo pirm. su žmo-
na, prof. J. Žilėvičius.

Visiems sveikinusiems žo-
dų ir laiškais, ypač Alfonsui
Mikulskui! Čiurlionio Ansam-
bliu vedėjui ir jo žmonai, ope-
ros artistui Antanui Sodeikaii.
Igno Hobitz ir jo žmonai iš
Lawrence, Mass. Elenai Ver-
belai programos vedėjai, solis-
tams: Gen. Lipnickienei, D.
Adams ir dukrelei J. Caines,
Else Franz. Dėkingas Julei
Styles už sukvietimą daug sa-
vo draugų ir draugių.

Taip pat ačiū laikraščiams
ir korespondentams už jaus-
mingą aprašymą ir linkėjimus.

Veronika - Bronius Nekrašai.

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių veda Sveikatos Komisija: DR. PETRAS ZALATORIS,
VINCAS TERCLJONAS, M. D. ir ALBINAS GRIGAITIS, M. D.

Kai širdis negauna pakankamai kraujo

DR. PETRAS Z. ZALATORIS

Kai širdies raumenys ne-
gauna pakankamai kraujo, tai
susidaro rimtas pavojus visam
organizmui. Širdis be kraujo,
tai kaip pečius be anglių. Po-
čiaus be anglių neprisidysi,
kaip lygiai ir širdis neplaks,
jei širdies raumenys negaus
pakankamai kraujo. O kai šir-
dis nustoja plakusi, tai tuo-
met sako, kad mirė nuo an-
gina pectoris. Tikrovėje, jis
nairė todėl, kad širdies raume-
nys badavo, negavo pakanka-
mai kraujo.

Kiekvienas šiek tiek išpru-
sęs žmogus žino, kad kraujas
teka gyslomis. Netoli širdies
tos gyslos yra storesnės, o to-
liau jos šakojasi į plonesnes,
o dar toliau jos išsišakoja į
tokią didelę daugybę gyslų ir
gyslelių, kad ir suskaiciuoti
jās sunku.

Kol tos gyslos švarios, tai
jos labai lengvai nuneša krau-
ją į tolimiausius mūsų kūno

užkampius. Kraujas turi pa-
siekkti pirštų galus, odą, kau-
lus, kepenis, plaučius ir pačią
širdį. Be kraujo neįvyks nei
vienas mūsų organas.

Bet kai pradeda senti,
tai mūsų gyslos pradeda už-
akti. O kai pradeda tukti,
tai riebalų ne tik aplink gys-
las, bet ir pačioje gysloje at-
sitranda. Gyslomis bėgantys
kraujas tas gyslas pravažo,
atsiradusias drumzles jis nu-
neša ir išmeta. Daugiausia tų
drumzlių jis išmeta į plaučius,
o mes išspiauname. Bet gys-
lose atsiranda ir tokių me-
džiagų, kurios prilimpa prie
gyslų sienelių ir kraujas ne-
gali jų atluoti. Tos įvairios
medžiagos, ypač riebalai, pri-
limpa prie gyslų sienelių ir
neatlimpa. Retkarčiais pats
organizmas, gavęs su maistu
tokių medžiagų, gyslų viduje
prilipusias medžiagas atlei-
džia, o kraujas tas drumzles
išneša, bet dažnai jų negali

atpalaiduoti.

Jeigu gyslų viduje atsiranda
riebalų, tai galite suprasti,
kad kraujas tokiomis gyslo-
mis jau negali laisvai tekėti.
Juo daugiau įvairių riebalų ir
drumzlių yra gyslose, tuo ma-
žiau vietos kraujui prasi-
skverbti. Kai kraujas gyslo-
mis negali prasiskverbti, tai
mes pradeda jausti skaudė-
jimą. Pradžioje skauda apie
kaklą, vėliau tas skaudėjimas
persimeta į pečius, o dar to-
liau jis gliaui. Jeigu nekreip-
si reikalingo dėmesio, tai tas
skaudėjimas ir širdį sustab-
dys. Gyslos užanka, kaip už-
anka nevalyto vandentekio
vamzdžiai.

Kai pradeda skaudėti, tai
reikia mesti sunkus darbas,
reikia atsikvėpti, pailsėti, ge-
rai išsimiegoti. Diktieji turi
truputį suliesėti, kad kraujas,
bcreikalingai plovęs riebalus,
galėtų pasiekti širdies raume-
nis. Kiekvienas skaudėjimas
yra įspėjimas, kad reikia svei-
kata rūpintis. Naudinga ir su
savo gydytoju pasitarti.

Akron, Ohio

Minės Nepriklausomybės
paskelbimą

ALT skyrius balandžio 28
d., sekmadienį, 2 val. popie-
tu, šv. Petro salėje, 1414 East
Ave., Akronė ruošia Lietuvos
Nepriklausomybės paskelbimo
45 metų sukakties minėjimą.
Programą išpildys cleveland-
diečiai — Julius Kazėnas, No-
ra Braziulienė, Vacys Jurge-
lis ir pianistė Korskienė.
Taip pat dalyvaus Vaidilos
teatro aktoriai. Bus ir kalbė-
tojas.

Programos sudarymu pasi-
rupino Zenonas Duceanas.
Kviečiame visus lietuvius
atsilankyti į tautos šventės
minėjimą.

Alto skyrius

Rockford, Illinois

Margučių pobuvis

Rockfordo Balso 85 skyr.
sugeba surengti pobuvius, pri-
traukti savo tautiečius, juos
patenkinti, duoti kultūrinio
naminio peno dainomis, teat-
rais, paskaitomis ir t.t. Atve-
lykio sekmadienį, balandžio
21 d. yra rengiama margučių
tradicinis pobuvis Liet. Klubo
salėje. Už gražiausius ir stip-
riausius margučius bus duoda-
ma piniginės dovanos.

Įdomi meninė programa, ku-
rią išpildys Rockfordo norve-
gų klubo moterų choras. Dai-
nų skandinavų ir anglų me-
lodijas. Žymus solistas barito-
nas Ray Olson irgi dainuos.
Nereikalauja jokio mokesties,
je prisideda savo darbu su-
kelti dolerį kitą šalpos reika-
lams.

Kviečiami visi lietuviai, vie-
tos ir iš toliau, dalyvauti mar-
gūčių pobuvyje. Žvalgas

Cleveland, Ohio

Rengiasi vasaros pobuviui

SLA 14 ir 136 kuopų valdy-
bos ir nariai energingai ruo-
šiasi pasimatymui su kana-
diečiais SLA nariais šios va-
saros pradžioje, Niagara Falls
mieste, Kanados pusėje, gra-
žiojoje salėje, visai netoli pa-
ties didžiojo krioklio. Rengė-
jai yra Toronto, Hamiltono ir

St. Catherine's SLA veikėjai.

Sis pobuvis pavadintas Di-
dysis Kanados ir Amerikos
SLA narių pasimatymas-šven-
tė. Kviečiama nariai ir sve-
čiai Amerikos ir Kanados kuopų,
kurie tik galimybė leis
nuvažiuoti. Tikimasi dalyvau-
siant Detroito, Clevelando, Ak-
rono, Pittsburgho, Rocheste-

rio ir kt. SLA kuopų narius.

Vyksta į Akroną

Akrono SLA 198 kuopa ren-
gia iškilmingą programą sek-
madienį, balandžio 28 d. Iš
Clevelando pasikviečė meni-
ninkus išpildyti programą ir
tikisi gausiosio clevelandiečių
atsilankymo.

Koresp.

SLA 143 KUOPOS BANKETAS NEW HAVEN, CONN.

Balandžio 28 d., sekmadienį, SLA 143 kuopa rengia didžiulį

PAVASARINĮ BANKETĄ

Lietuvių salėje, 243 Front St. Programą išpildys vietinė
SLA Jaunuolių kuopa. Atsilankiusieji bus pavaišinti.
Įėjimas asmeniui \$3.00. Pradžią 1:30 val. po pietų
Nuosirdžiai kviečiame atsilankyti visus lietuvius, aplinki-
nių miestų SLA kuopas, draugus ir pažįstamus.

SLA 7 APSKRITIES SUVAŽIAVIMAS

SLA septintos apskrities suvažiavimas įvyks balandžio 28,
sekmadienį, 2 val. po pietų, Liet. Pil. Klubo svetainėje, 91
No. Main St., Pittston. Visos SLA 7 apskrities kuopos prašo-
mos atsiųsti savo delegatus.

Pakvietimo laiškei į šį suvažiavimą jau išsiuntinėti. Jeigu
kuri kuopa kvietimo nebuvo gavusi, tai malonėkime šį praneši-
mą laikyti oficialiu kvietimu dalyvauti suvažiavime.

Taip pat šiame suvažiavime kviečiame dalyvauti 1 apskr.
kuopų narius, mūsų draugus ir kaimynus.

Užsibaigus posėdžiui delegatai ir svečiai bus pavaišinti.

ADOMAS MILIAUSKAS, pirmininkas
NELE T. BAYORAS, sekretorė

LIETUVIŲ RADIOJ VALANDOS

LITHUANIAN RADIO HOURS

Klausykitės lietuvių radijo valandas, girdėsite įdomias progra-
mas, o taip pat naudingų žinių apie SLA

BOSTON, MASS. Lietuvių Radio Valanda. Vedėjai Stepas ir Valentina
Minkai. 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Stotis WLYN. Sek-
madeniais nuo 1 iki 1:30 val. po pietų.

BOSTON, MASS. Laisvės Varpas. Vedėjas Petras Visčins, 47 Banks
St., Brockton 18, Mass. Tel. JU 6-7299. Stotis WKOX. Sekmadeniais
nuo 8 iki 9 val. ryto.

CHICAGO, ILL. Radio Valanda Sophie Barcus. Stotis WOPA, kas rytą
nuo 10 iki 11 val. Seštadienį, 10:30, sekmadienį 8:30-9:30 val. vakaro.
7159 S. Maplewood Ave. Tel. HE 4-2413.

CHICAGO, ILL. Margučiai. Vedėja L. Vanagaitienė, 6755 S. Western Ave.
Stotis WHFC. Kasdien nuo 9 iki 9:45 val. vakaro. Sekmadeniais nuo
1 val. po pietų.

CLEVELAND, OHIO. Vedėjas J. Stempuzis, 506 E. 118th St., Cleveland
8, Ohio. Stotis WDOX. Penktadieniais nuo 7 iki 7:30 val. vakaro.

DETROIT, MICH. "Lithuanian Voice". WQRS stotis, bangos 105.1. Sek-
madeniais nuo 8:30 iki 9 val. ryto. Programos redaktorius Jonas
Kriščiūnas, VI 1-5724. Pranešėjai: Stasys Garliuskas, TA 6-1385, Ka-
zys Gogelis, VE 7-4258, Zita Sukauskaitė ir Algis Glatkauskas.

NEW YORK - NEW JERSEY Lietuvos Atsiminimai. Vedėjas Jack Stu-
kas, 1264 White St., Hillside, N. J. Tel. WA 6-3325. Stotis WEVD.
Seštadienį nuo 5 iki 6 val. vakaro.

PITTSBURGH, Pa. Vedėjai Povilas ir Gertruda Dargiai, 2040 Spring Hill
Road, Pittsburgh 16, Pa. Stotis WPIT. Sekmad. 12:30-1 val. po pietų.

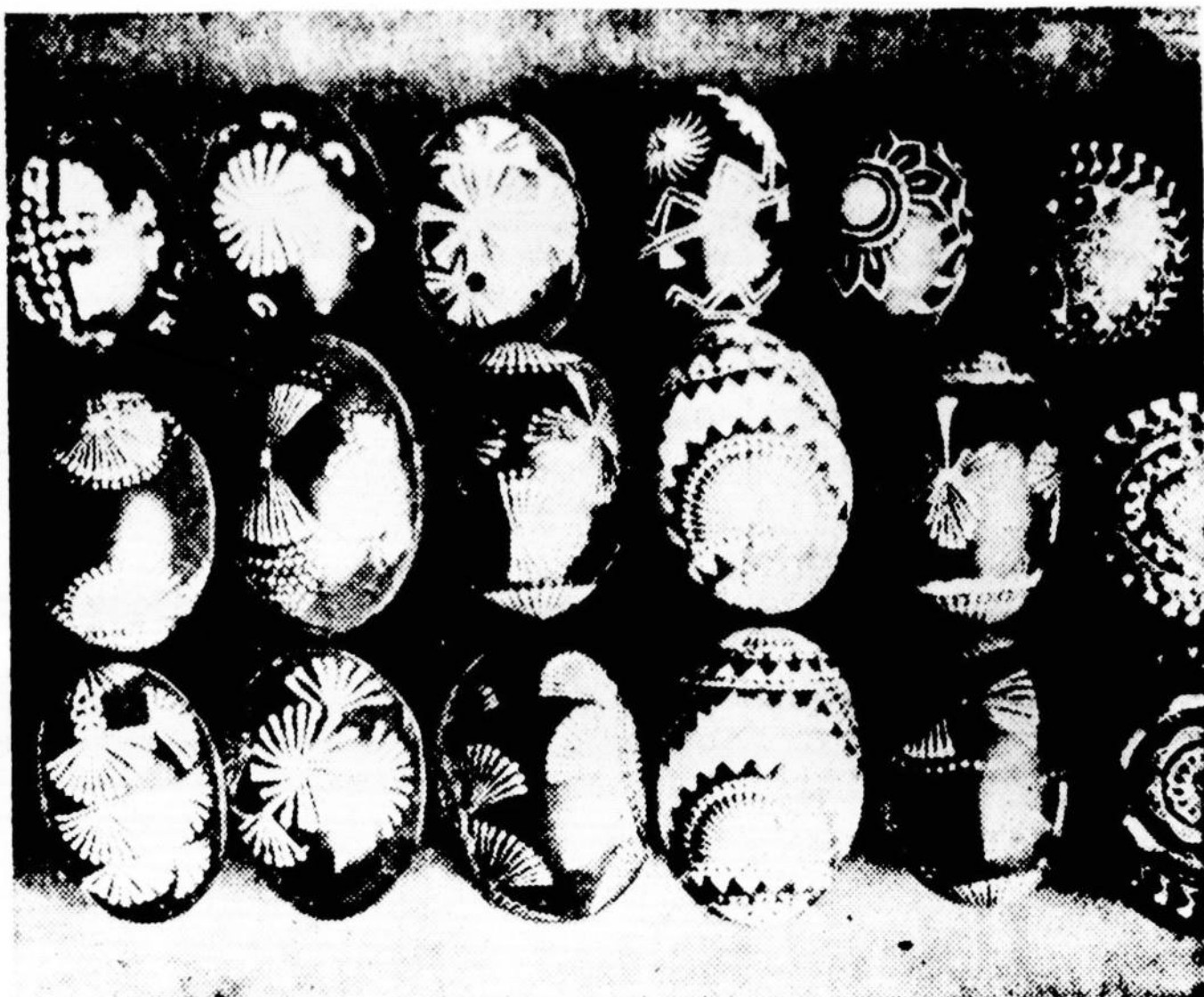
LOS ANGELES, CALIF. Vedėjas Br. Gediminas, 4023 W. 60th Street,
Los Angeles 43, Calif. Tel. AX 5-2260. Stotis KALI. Seštadieniais nuo
12:30 iki 1 val. diena.

VELYKOS LIETUVOS KAIME

Velykos visoje Lietuvoje — iškilminga šventė, gal ne tiek kaip Kalėdos. Tačiau tai daugiau nei pavasario atžymėjimo diena. Ypač jaunieji jų seniau laukdavo, „atkentėje“, relingvą gavėnės dalį.

Per Velykas vašinėmasi reštesniais valgiais, jų tarpe — pyragu, mėsa, sviestu ir svarbiausia, kiaušiniams — margučiais, kurie daugely Lietuvos vietų vadinami velykaiciais. Ar nekeista, kai dabartiniai

MARGUCIAI ARBA VELYKAICIAI

Lietuvos kaimo gyventojų išmarginti liaudies raštais kiaušiniai Velykų šventėm.

Lietuvos okupantai per savo spaudą, leidžiamą lietuvių kalba, iš visos peties skelbia, kad jau metas išgyvendinti margučių papročius... Argi nejuokinga, kai toks margutis, išmargintas mūsų liaudies dailininkų, jau netinka partijos linijai? Gi iš tikro labai nenorima, kad lietuvis neliktų tuo, ko esąs. Todėl dabar tokių švenčių metu, kad nuvertintus

senus papročius, kolchozuose ir fabrikuose žmonės vertėm dirbti.

Velykų puotos daugeliui svečių nėra būtinos, kaip per Kalėdas, bet svečių paprastai pasimašo, ypač seniau, kai Velykas švėsdavo 4 dienas. Velykų rytą, grįžę iš bažnyčios, visa ukinko šeima susėda prie švenčių stalo. Ant tą dieną jau kaimynai lankosi vienas pas kita ir vašinėsi. Vaikai lanko savo dėdes, tetu-

ŠALPOS DARBAS NELETĖJA

Sausio - kovo mėn. Balfas gavo \$22,532 pinigais ir 1,380 sv. vartotų rubų. Išleista — \$22,756 ir išsiųsta 361 individualus siuntinys su rubais ar vaistais.

Balfo pajamos, kaip ir visada, buvo iš Balfo skyrių, mažesnės sumos atėjo iš paskirų asmenų. Tarp kitų pajamų buvo gauta \$9,123 bendrai šalpai, o Vasario 16 gimnazijos rėmėjai surinko ir pasiuntė per Balfą \$8,048. Ir tie pinigai užpajamuoti Balfo, nes duodamas tax deductible kvitas.

Vakarų Vokietijos lietuvių šalpa

Nuo sausio 1 d. Balfas pradėjo šelpti Vokietijos lietuvių betarpiu iš centro, nors Balfo įstaiga Muenchene užsidarė tik balandžio 1 d. Per tris mėnesius centre buvo gauta per 120 individualių prašymų iš Vokietijos, kurie beveik visi patenkinti. 83 adre-

šeimininkės „Lialiauninkus“ apdovanodavo kiaušiniams, du davo išgerti bei kitaip pavaišindavo. Lialiauninkai ypač neaplenkdavo tų sodybų, kuriose augo dukros.

Velykų dienomis jaunimas budavo užsiėmęs supuoklėmis. Nebuvo to kiemo, kur velykinės supuoklės aukštyn ir žemyn nelakstytų. Tartum kito meto tiems judesiams nebūtų laiko. Tačiau jiems svarbu, jog šiandien Velykoms!

Velykos laisvajam pasauliui mielos ir todėl, kad ženklina prisikėlimą. Ir juk ateis viena nuostabi diena, kad tuo prisikėlimu pasinaudos lietuvių tauta ir numes rusų jungą!

J. Gintautas

sais buvo išsiųsta \$2,413 pinigais ir 15 šeimų rubų paketai. Balfas dar siunčia per 150 egz. įvairių laikraščių lietuviams į Vokietiją ir vieno kito neturtingo lietuvių prašymu buvo išsiųsti nauji medžiagų siuntiniai į Lietuvą ir Sibirą.

Lietuvių už geležinės sienos šalpa

Į Lietuvą, SSSR ar Lenkiją neverta siųsti pinigų. Todėl Balfas šalpos pinigų ten beveik ir nesuntė, bet stengėsi šelpti medžiagų ar rubų siuntiniais, o Lenkijon dar galima ir buvo pasiųsta lietuviams ligoniams 48 vaistų siuntiniai. Sausio - kovo mėn. buvo išsiųsta „per sieną“ viso 343 siuntiniai apie \$13,000 vertės. Beveik visi tie siuntiniai buvo sudaryti New Yorke.

Dėl didelio darbo ir nemažų pasiuntimo išlaidų dabar galima panaudoti šalpai tik gerai atrinktus rubus, o Lietuvon ar į SSSR galima siųsti tik naujas medžiagas.

Pasaulio lietuvių šalpa

Į Balfą kreipiasi lietuvių beveik iš visų pasaulio kampų. Parama pinigais ar rubais buvo suteikta 11 valstybių, o dokumentais ir patarimais dvigubai tiek. Turime lietuvių net Izraelyje, Afrikoje, Kuboje, neminint savo tremtinių Sibire, plačioje Azijoje. Jų visų tinkamai paramai toli gražu nepakanka Balfo ištekliai, juo labiau, kad į Balfą vis dažniau pradeda kreiptis JAV lietuvių.

Balfo narių prieauglis

Sausio - kovo mėn. tik 319 narių apsimokėjo nario mokesį, iš jų 241 buvo iš De-

troito. Tikimasi, kad kiti Balfo skyriai pajudės verbiuoti narius Balfo minėjimu programa. Balfo nario pareigos nėra didelės: apsimoka vieną dolerį nario mokesčio metams ir talkina organizacijai šalpos lėšas rinkti. Balfas turi tūkstančius rėmėjų, bet nedaug narių — retais metais jų skaičius siekia 2,000. O darbo namumui ir geram organizacijos veikimui turėti didelį narių skaičių labai svarbu.

Balfas prašo vartotų rubų

Prieš Kalėdas New Yorke, New Jersey ir Connecticut lietuvių buvo pripildę Balfo sandėlius iki stogo vartotų rubų dovanomis (telpa apie 50 tūkst. svarų). Šimtus siuntinių išsiuntus, atranką parduos, beliko vos penktadalio. Sandėlis atrodo apytūstis ir turimų rubų tikrai nepakaks visam vasaros laikui, nebent neįsipildysime graudžių prašymų, sulėtinsime šalpos siuntinius. Kadangi iš tolimesnių vietų rubų atvežimas labai brangus, mieli Balfo rėmėjai ir skyriai, esą arčiau New Yorke, labai prašomi rubų rinkliavas tėti ir „derlių“ Balfui priduoti. Deja, Balfo centras neturi jokių transporto priemonių, negali pats dovanų paimti iš namų, juo labiau iš apylinkės skyrių.

Jei kas gali paaugoti lietuviškų knygų, ypač vaikų literatūros, labai prašomas į Balfą atsiųsti (105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.). Knygų prašo ir jas galima laisvai pasiųsti Vokietijon, Pietų Amerikon ir kitur. Deja, knygų neįleidžia ir savo okupuotus kraštus komunistai; o gerų knygų, ypač maldaknygių ten laip tik labiausiai truksta ir iš ten daugiausia prašo.

L. J.

—: DAINORĖLIS :—

PAS TĖVELĮ

Pas tėveli,
Mano tėviskėdė,
Klevo lentoms
Ashuk išgrįsta,
Klevo lentoms
Ashuk išgrįsta,
Meirunchais
Graziai išbarstyta.

Meirunchais
Lubos iškaistytos,
Kartunėliais
Stalai apdangstyti.

Kai aš ėjau
Su broliu šokti,
Mane jauną
Apkabines vedė.

Mane jauną
Apkabines vedė,
Kaip gulbelę,
Ant rankelių nešė.

Kai aš ėjau
Su berniuku šokti,
Mane jauną
Tiktai pirštais badė.

Mane jauną
Tiktai pirštais badė,
Pentinėliais
Žiurstelį sudraskė.

PAMYLĖJAU VAKAR

Pamyklėjau vakar,
Pamyklėjau šiandien,
Rytoj vėl pamyklėjau,
Jei tik mergelę regėsiu
Melynom akelėm.

Vieną pamyklėjau,
Su kita kalbėjau,
Tročiai einant per kiemelį,
Aš prisikau prie langelio,
Meilutai pažūrėjau.

Bučiau nemylėjęs,
Bučiau nežūrėjęs,
Jei mergelė melsvų akių,
O aš jaunus širdučėles
Bučiau netūrėjęs.

O! TU, KLEVELI

O! tu, kleveli,
Zaliasis medeli,
Ko tu nežaliooji
Si pavasarėly?

Ką aš žaliuosiu
Si pavasarėly,
Zada mane kirsti
Sic trys kirtėjliai.

Zada mane kirsti,
Šakelės genėti,
O iš liemenėlio
Laivelį statyti.

Prieš Pavasarį

Ateis pavasaris ir kalsis žiedais vyvonių.
O kas bus su mumis?
Kaip mes, nuėję kelio tiek, sugrįšim,
Kaip per lietus, naktim ir audromis?

Svetimas kelias — kietas kelių žiedis,
Kruvinos pėdos likis,
Į gimtą kiamą takas bus užžėlęs,
Ir kas mumis prie vartų pasitiks?

J. Palionis

NELE MAZALAITĖ

KADUGIŲ ŠAKA

Penkiese sėda prie vakariėnės stalo šiltą verbų šeštadienį, kaip kasdien, tačiau atrodo, kad kambaryje yra tik tai trys, tiktai vaikai. Jų motina yra labai liudna šį vakarą, jos ranka yra tokia sunki, jog ji vos atkelia duonos riekelę, o senelė sėdi pūnuosius ir prispausta praėjusios dienos. Jos abi tyli, bet trys kalba garsiai ir linksmai — jų žodžiai striksi, kaip paukščių, nepastovūs ir greitai: čia jie kalbėjo apie katytę ir tuojau apie angelus — viskas jiems yra sava ir paprasta. Dabar jau jie mini Velykų kiškį, jie dažo savo svajonėmis kiaušinius, ir staiga mažiausias, kuris turi penkerius metus, sako:

— O kadugys badosi, aš nesinešiu jo ryt į bažnyčią.

— Nešies, — taria vyresnis brolis, — nešies, kaip gi tu eisi be verbos?

— Nereikia verbos, — pyksta mažasis, — verba yra ežys.

— Tu pats ežys! — nepasiduoda brolis. — Verba yra šventa. — Ir umai pats susimaisto ir sako į visus: — Kodėl ji šventa?

Dabar reikia atsakyti jiems, — galvoja motina, tačiau tyli, nes jos širdis yra toli, ji yra nuėjusi atgal per vienuolika metų, kuomet dar nebuvo šitų trijų, ir gal dėl to jie umai pasirodo jai svetimi, beveik nežinomi. Ji grįžta į savo jaunystę ir vėl susitinka pirmą kartą vyrą, kuris savo akimis pasiėmė jos sielą. Verbių akmadienis tai buvo, — galvoja ji, ir kaip pro tirštą miglą girdi savo mergaitės balsą. Jos devyneri metai kal-

ba šitaip išsididžiai ir pamokomai į jaunesnius brolius:

— Todėl, kad Dievulis jojo asiliuku į Jeruzalę...

— Ne, asiliukas yra Kaune, sode, — šaukia mažiausias ir tuojau klausia: — Kodėl Dievulis jojo asiliuku? Baltas žirgelis yra gražesnis, kodėl ne žirgelis?

— Piktai žmonės pavogė žirgelį, — sako antrasis, — bolševikai išvedė. Palauk, kai rytoj eisim į bažnyčią...

Mažasis kažko ima verksti, ir visi trys šaukia drauge.

Dabar turiu nuraminti juos, — galvoja motina, tačiau nesijudina, nes jos širdis yra kurčia: ji girdi tiktai vieną balsą, balsą vyro, kuris prakalbėjo į ją pirmą kartą verbių akmadienį. Bet jai pasidaro lengviau, kai į jos vaikų triukšmą įkrenta sunkus anytos žodžiai:

— Niekur neisim rytoj, mano pelytės jūs, niekur. Kuniga ruskiai išvežė, ir bažnyčios durys užkalto — niekas nepasilakstys švęstu vandeniu, nepasimilkys kodylu.

Ji kalba niauriai, ir jos balsas atrodo juodas, tačiau jis ima šviestis, kai ji kalba toliau:

— Bet Kristus prajos rytoj, kaip jis seniai seniai įžengė į šventą miestą. Ant asiliuko jis joja. Jis palaimina kiekvieną gyvulį, nors ir menkiausią. Dievulis jos rytoj per visą pasaulį, ir visi paklos po jo kojomis palmes ir kadugius, ašaras ir kruvinus drabužius, ir vaikučiai paties savo rankas, ir Dievas įdės į jas ramybę.

— O man tėveli, — sako

mažasis, ir paskui ji pakartoja abu kiti:

— Ir man!
— Ir man!

Dabar motina sudejuoja nuo vaikų žodžių ir senelės atsidusimo: ji jau yra perėjusi per visas džiaugsmo ir pabūčiavimo dienas, ji ėjo su vyru, kuris pirmą verbių akmadienį buvo padovanojęs jai gluosnio puokštę ir kas metai šią dieną pakartoja savo dovaną. Jie keliavo drauge per visą kias dienas, ir taip pasirodė pasaulyje šitie trys, kaip pavasario gluosnio šakelės.

Šitą minutę ji grįžta savo mintimis, grįžta visa pas juos, kurie ilgisi to, kurio čia truksta: sunaus, vyro ir tėvo.

Ji pati lyg vaikas klausosi senelės pasakojimų, iš kur atsirado gluosnio kačiukai ir kodėl ten yra tiek daug medaus. Ji tikrai tiki, jog taip ir buvo, kad angelas nešė naščiais medų į dangų, ir gluosnyje truputį užsnudo, ir vėjas tuo metu išvertė abu liepinius kibirus — ir ant šakų nuvarvėjo tiek medaus, kad bitės nesurinko jo nei per šimtą metų. Jai pasirodė, kad jaučia kvepiant korius — toks malonus yra tas pastakojimas, ir toks tikras, kad net mažoji apsilaižė. Paskui buvo papasakota apie pašventintą kadugį, kuris turi galios apginti nuo perkuno ir nuo vėlnių.

Šitaip senosios šeimininkės pasakojimai pripildė namus gyvybės ir drąsos, kuri buvo čimusi gėsti, tarsi aplausta ugnimi. Ir kai motina pakėlė ant senelės kelių užmigusį mažytį ir nešė jį paguldyti, ji pajuto, kad jis yra tarsi gyvenimas — sunkus ir brangus. Tokie pat yra ir abu kiti, kurie dar pajęgė nueiti į lovas, užsimiegoję ir tingūs.

Tačiau kai visi suminga, motina vėl pasijunta esanti viena šalia tuščios vietos, kurios niekas negalėjo užpildyti. Ji atsistojo prie lango ir matė mėnesieną kieme ir daiktus pakeistėjusius ir kitokius nuo šitos baltos sviesos.

Ji vėl gyveno buvusias mėnesio naktis, leido vasaras ir žiomas šalia savo vyro, šalia mylimojo, klausėsi žodžių ir laikė jo ranką, ir bučiavo ją.

Jos mintys nuolat užlūžta į tūtumą, kuri prarijo ji — į tas dienas užlūžta, kai ji su vaikais viešėjo čia, mažo mies tello priemiesio ukyje, pas jo motiną, ir miestą užgriudavo neramumas, o vėliau bolševikai. Iš jo nebuvo nei žinios, nei jo paties — ji negalėjo išklausinėti iš jokio pažįstama. Pas ištiko ji.

Nepaliaujamai tarėsi ji su motina, ar jis pavėlavo pasi- traukti, ar bėgo toliau, ar žuvo, kad angelas nešė naščiais medų į dangų, ir gluosnyje truputį užsnudo, ir vėjas tuo metu išvertė abu liepinius kibirus — ir ant šakų nuvarvėjo tiek medaus, kad bitės nesurinko jo nei per šimtą metų. Jai pasirodė, kad jaučia kvepiant korius — toks malonus yra tas pastakojimas, ir toks tikras, kad net mažoji apsilaižė. Paskui buvo papasakota apie pašventintą kadugį, kuris turi galios apginti nuo perkuno ir nuo vėlnių.

Šitaip senosios šeimininkės pasakojimai pripildė namus gyvybės ir drąsos, kuri buvo čimusi gėsti, tarsi aplausta ugnimi. Ir kai motina pakėlė ant senelės kelių užmigusį mažytį ir nešė jį paguldyti, ji pajuto, kad jis yra tarsi gyvenimas — sunkus ir brangus. Tokie pat yra ir abu kiti, kurie dar pajęgė nueiti į lovas, užsimiegoję ir tingūs.

Mėnuo iškyla aukštai, kiek tik įmanydamas, ir tada ji pajunta nuovargį ir pasitraukia nuo lango. Po ilgo laiko ji užmiega, ir sapnai yra tokie pat tamsūs ir tušti, kaip ir atbudimas.

Ji atsbunda anksti — anyta dar miega.

Tegu sau miega, — galvoja ji. Tada pasiima melžtuvę ir čina į tvartą.

Kai ji pradaro duris į kiemą, ji pamato kažką ant saulės nušviesto slenkščio: —

Ten guli kadugys ir šios gluosnio šakelės. Ji stovi ir žiūri, ir bijo pasijudinti: jai atrodo, kad ji sulūž pati, ar čia dovana išnyks, kaip šėščiai, saulei pasisukus. Bet pagaliau ji sulauko jas saulėje ir grįžta į vidų.

— Mama, — šaukia ji prie anytos lovos. — Mama, jis dar gyvas! Jis yra čia, tėvyneje, ar ne? Jis slapstosi ir laukia valandos, laukia prisikėlimo. Jis gyvas!

Senoji motina ištiesia pirštus į kadugio šaką ir pabučiuoja ją. Ir jos veidas yra šviesus ir jaunas.

A. ŽILVITIS

KAI AUŠO PAVASARIS

Kelias. Vienoje pusėje ukinkų sodybos, kitoje — didelė pieva. Trobos medinės ir šaudais dengtos. Gale kaimo augo daug didelių topelių. Jų viename buvo įkeltas ratas. Ir tame rate gandrų pora turėjo susikrovę lizdą. Ir gražus buvo gandrai! Kiekvieną pavasarį jie grįždavo iš pietų į lizdą, o rudenį vėl išskrisdavo. Atskirdę lizdą aptvarko, deda kiaušinius ir per vaikus. Gandras, kas tai tokio, savo tikiu paukščių buvo laikomas.

Mes, ypač maži vaikai, pamatę pavasarį pirmą kartą gandrai, turėjome tris kartus per galvą kulni apsisverti. Jei to nepadarysime, nuo griautinio nešaugs busime. Taip aiškino mums tėvai. Be to, pagal jų pasakojimus, gandrai dar davavo taip: gandrėnė kiekvienais metais iš lizdo išmeta kiaušinių arba mažą gandrūką. Jei išmeta kiaušinių — ženklas, kad bus geri metai, o jei mažą gandrūką — blogi metai.

Pavasarij ir rudenį pieva užtvindavo. Tuomet ji virsdavo mažu ežeriuku. Mes pasidare iš geldos mažą laivuką ir davomės jame. Žiemos metu, užsalus, įrengdavome čiuzyklą ir karusėlę. Pavasarį, vandeniu nusekus, ten augo ir žydėjo daug geltonų, kaip gintaras, purėnų ir kurekė varlės. O tas kelias, einas tarp trobų ir pievos, pavasarį ir rudenį dažniausia buvo šlapias ir sunkiai išbrendamas. Todėl mes, tik snigui nutirpus, tuojau pradėdavom bėgioti basi.

Taip atrodė mano kaimas, kuriame aš gimiau ir augau. Tų pavasarių daug pralėdau savo kaime. Jau baigiu pamiršti kaimą, gandrų ir tą pievą. Bet vienas tų pavasarių buvo skirtingas. Jį dar ir šiandien gerai atsimenu. Tai buvo pavasaris, kada Lietuva kėlėsi iš griuvėsių. Sekma-dieniais miestelyje prakalbas sakė. Jaunimą savanoriais į besikuriančią Lietuvos kariuomenę kvietė. Visiems žemės duoti žadėjo. Ir kokių gražių, patrijotiškų dainų miestelyje ir kaime skambėjo. Budavo, dainuojame ir verkiame iš džiaugsmo.

Bet džiaugsmas greit virto verksmu. Miestelį apniko rusų raudonosios gaujos ir ten įtvirtino. Tai buvo prieš pat Velykas paskutinioji savaitė. Tos raudonosios gaujos dienos metu apylinkės ukinkus plėšė. Nuo jų apsiginti ar ką paslėpti buvo labai sunku. Ypač maista. Mano motina, kiek galėdama, slėpė paskutiniuosius maisto likučius ir taupė Velykomis. Bet kur tau! Kur buvė, kur nebuvo, du tos gaujos nariai atslenka ir pasimus. Atėję pradėjo šniukšti-

nėti — šeiminkauti. Išvartė viską pirkioje, kamaroje ir svirne. Nieko nerado. Buvo labai nepatenkinti ir rengiasi jau išeiti. Bet sugalvojo dar užlipti ant trobos lubų. Vienas užtaiso šautuvą, o kitas užsirogiolino ant augsto. Kiek tuo laiku mano motina pergyveno, netenka nei klausti. Maislės, o tas kelias, einas tarp trobų ir pievos, pavasarį ir rudenį dažniausia buvo šlapias ir sunkiai išbrendamas. Todėl mes, tik snigui nutirpus, tuojau pradėdavom bėgioti basi.

Čia pat aukštai, lyg mūsų gandraus, per kaimą skrenda besikuriančios Lietuvos kariuomenės lėktuvai, atrodo, lyg į pagalbą mums skuba. „Draugas“ nusitaiko ir palei-džia pora šuvių į lėktuvą. Nors dar vaikas buvau, bet visgi jau pagalvoju: — na, ir kvailas tas bolševikas! Argi jis pataikys į taip augstai ir taip greit lekiantį lėktuvą!

Velykų rytą neskaubėję varpai, niekas negėdojo Aleliu, mes buvom alkani, o mūsų švenčių stalas tuščias... Nors kentėjome, bet jautėme, kad taip ilgai nebus. Atėjo ir atvelykis. Anksti rytą sugriaudė patrankos šuvis ir prikelė mus visus iš miego. Pasipylė ir šautuvų salvis. Kulkosvaizdžiai tratėjo. Lietuvos savanoriai vijos raudonuosius, o jie nėsinosi galvotrūkiais.

Mes klausėme tėvelio komandos ir per visas kautytes gulėjome ant grindų. Tai buvo sunkios Velykos, bet kėlėsi Lietuva, aušo pavasaris...

Ta atmintinę pavasarį Lietuvos laukais žygiavo savanoriai, nešdami laisvę, džiaugsmą ir naują gyvenimą.

VELYKOS LIETUVOS KAIME

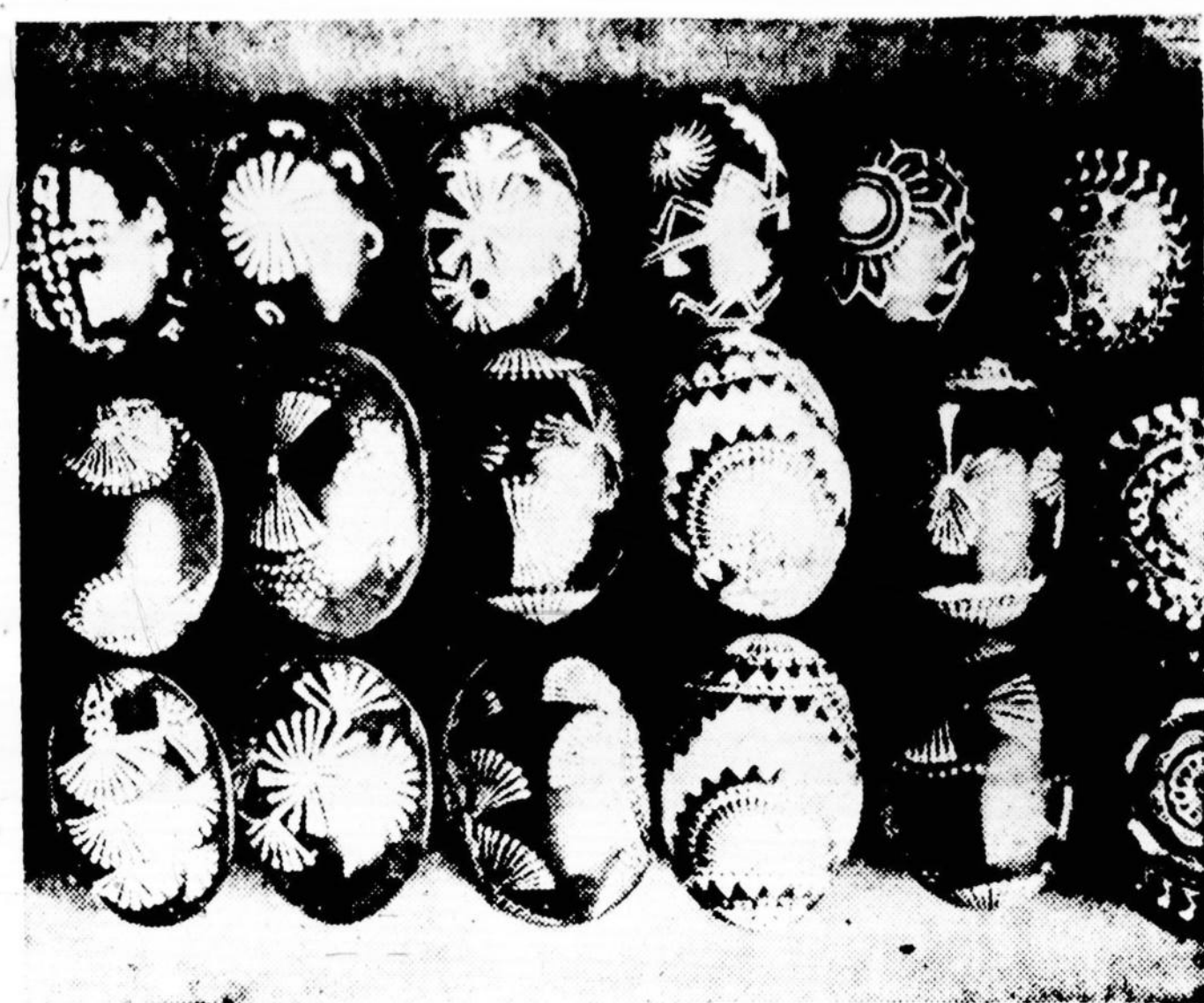
Velykos visoje Lietuvoje — iškilminga šventė, gal ne tiek kaip Kalėdos. Tačiau tai daugiau nei pavasario atžymėjimo diena. Ypač jaunieji ją seniau laukdavo, „atkentę“ reikėję gavėnias daliai.

Per Velykas vašinamasi reikšmingais valgiais, jų tarpe — pyragu, mėsa, sviestu ir, svarbiausia, kiaušiniams — margučiais, kurie daugely Lietuvos vietų vadinami velykaučiais. Ar nekeista, kai dabartiniai

senus papročius, kolchozuose ir fabrikuose žmonės verčiamie dirbti.

Velykų puotos daugeliui svečių nėra būtinos, kaip per Kalėdas, bet svečių paprastai pasimašo, ypač seniau, kai Velykas švėsdavo 4 dienas. Velykų rytą, grįžę iš bažnyčios, visa ukiniško šeima susėda prie švenčių stalo. Ant tą dieną jau kaimynai lankosi vienas pas kita ir vašinasi. Vaikai lanko savo dėdes, tetu-

MARGUČIAI ARBA VELYKAUČIAI

Lietuvos kaimo gyventojų išmarginti liaudies raštais kiaušiniai Velykų šventėm.

Lietuvos okupantai per savo spaudą, leidžiamą lietuvių kalba, iš visos peticijos skelbia, kad jau metas išgyvendinti margučių papročius... Argi nejuokinga, kai toks margutis, išmargintas mūsų liaudies dailininkų, jau netinka partijos linijai? Gi iš tikro labai nenorima, kad lietuviai neliktų tuo, kuo esąs. Todėl dabar tokių švenčių metu, kad nuvertinus

les, krikšto tėvus ir kitus, ir esti gausiai apdovanojami margučiais, kurių rašto grožiui nėra galo. Susitikę mėgino kieno margutis yra stipresnis.

Aukštaitijoje buvo paprotys per Velykų šventes, ypač suštomėje, kai jauni vyrai eidavo pakliemais ir giedodavo prie langų sustoję „Linksmą dieną“. Už tokias pramogas

ŠALPOS DARBAS NELEŲĖJA

Sausio — kovo mėn. Balfas gavo \$22,532 pinigais ir 1,380 sv. vartotų rubų. Išleista — \$22,756 ir išsiųsta 361 individualus siuntinys su rubais ar vaistais.

Balfas pajamos, kaip ir visada, buvo iš Balfos skyrių, mažesnės sumos atėjo iš paskirų asmenų. Tarp kitų pajamų buvo gauta \$9,123 bendrai šaliai, o Vasario 16 gimnazijos rėmėjai surinko ir pasiuntė per Balfą \$8,048. Ir tie pinigai užpajamuoti Balfę, nes duodamas tax deductible kvitas.

Vakarų Vokietijos lietuvių šalpa

Nuo sausio 1 d. Balfas pradėjo šelpti Vokietijos lietuvių betarpiai iš centro, nors Balfas įstaiga Muenchene užsidarė tik balandžio 1 d. Per tris mėnesius centre buvo gauta per 120 individualių prašymų iš Vokietijos, kurie beveik visi patenkinti. 83 adre-

šeimininkės „Lialiauninkus“ apdovanojavo kiaušiniams, duavo išgerti bei kitaip pavaišindavo. Lialiauninkai ypač neaplenkdavo tų sodybų, kuriose augo dukros.

Velykų dienomis laimėjimas budavo užsiėmęs supuoklėmis. Nebuvo to kiemo, kur velykinės supuoklės aukštyn ir žemyn nelakstytų. Turtum kito meto tiems judėjimams nebuvo laiko. Tačiau jiems svarbu, jog šiandien Velykos!

Velykos laisvajam pasauliui mielos ir todėl, kad ženklina prisikėlimą. Ir juk ateis viena nuostabi diena, kad tuo prisibėlimu pasinaudos lietuvių tauta ir numes rusų jungą!

J. Gintautas

Sausio buvo išsiųsta \$2,113 pinigais ir 15 šeimų rubų paveltai. Balfas dar siunčia per 150 egz. įvairių laikraščių lietuviams į Vokietiją ir vieno kito neturtingo lietuvių prašymu buvo išsiųsti nauji medžiagų siuntiniai į Lietuvą ir Sibirą.

Lietuvių už geležinės sienos šalpa

Į Lietuvą, SSSR ar Lenkiją neverta siųsti pinigų. Todėl Balfas šalpos pinigų ten beveik ir nesuntė, bet stengėsi šelpti medžiagų ar rubų siuntiniais, o Lenkijon dar galima ir buvo pasiųsta lietuviams legoniams 48 vaistų siuntiniai. Sausio — kovo mėn. buvo išsiųsta „per sieną“ viso 343 siuntiniai apie \$13,000 vertės. Beveik visi tie siuntiniai buvo sudaryti New Yorke.

Dėl didelio darbo ir nemažų pasituntimo išlaidų dabar galima panaudoti šaliai tik gerai atrinktus rubus, o Lietuvon ar į SSSR galima siųsti tik naujas medžiagas.

Pasaulio lietuvių šalpa

Į Balfą kreipiasi lietuvių beveik iš visų pasaulio kampų. Parama pinigais ar rubais buvo suteikta 11 valstybių, o dokumentais ir patarimais dvigubai tiek. Turime lietuvių net Izraelyje, Afrikoje, Kuboje, neminint savo tremtinių Sibire, plačioje Azijoje. Jų visų tinkamai paramai toli gražu nepakanka Balfos ištekliai, juo labiau, kad į Balfą vis dažniau pradeda kreiptis JAV lietuvių.

Balfos narių prieauglis

Sausio — kovo mėn. tik 319 narių apsimokėjo nario mokesį, iš jų 241 buvo iš De-

troito. Tikimasi, kad kiti Balfos skyriai pajudės verbuoti narius Birželio mėnėjimu praga. Balfos nario pareigos nėra didelės: apsimoka vieną dolerį nario mokesčio metams ir talkina organizacijai šalpos lėšas rinkti. Balfas turi tūkstančius rėmėjų, bet nedaug narių — reikalingi metai jų skaičius siekia 2,000. O darbo namui ir geram organizacijos veikimui turėti didelį narių skaičių labai svarbu.

Balfas prašo vartotų rubų

Prieš Kalėdas New Yorke, New Jersey ir Connecticut lietuvių buvo pripildę Balfos sandėlius iki stogo vartotų rubų dovanomis (telpa apie 50 tūkst. svarų). Simtus siuntinių išsiuntus, atranką pardavus, beliko vos penktadalis. Sandėlis atrodo apytuštis ir turimų rubų tikrai nepakaks visam vasaros laikui, nebent neišpildysime graudžių prašymų, sulėtinsime šalpos siuntimus. Kadangi iš tolimesnių vietų rubų atvežimas labai brangus, mielai Balfą rėmėjai ir skyriai, esą arčiau New Yorke, labai prašomi rubų rinkliavas testuoti ir „derlių“ Balfui priduoti. Deja, Balfos centras neturi jokių transporto priemonių, negali pats dovanų paimti iš namų, juo labiau iš apylinkės skyrių.

Jei kas gali paauginti lietuviškų knygų, ypač vaikų literatūros, labai prašomas į Balfą atsiųsti (105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.). Knygų prašo ir jas galima laisvai pasiųsti Vokietijon, Pietų Amerikon ir kitur. Deja, knygų neleidžia į savo okupuotus kraštus komunistai; o gerų knygų, ypač maldaknygių ten kaip tik labiausiai trūksta ir iš ten daugiausia prašo.

L. J.

—: DAINORĖLIS :—

PAS TEVELĮ

Pas tėvelį,
Mano tėviskėdį,
Klevo lentoms
Ashužė išgrista.

Klevo lentoms
Ashužė išgrista,
Meistrūnčiais
Graziai išbarstyta.

Meistrūnčiais
Lubos iškaistytos,
Kartūnčiais
Stalai apdangstyti.

Kai aš ėjau
Su broliu šokti,
Mane jauną
Apkabinę vedė.

Mane jauną
Apkabinę vedė,
Kaip gulbelę,
Ant rankelių nešė.

Kai aš ėjau
Su berniuku šokti,
Mane jauną
Tiktai pirštais badė.

Mane jauną
Tiktai pirštais badė,
Pentinčiais
Žiurstelį sudraskė.

PAMYLĖJAU VAKAR

Pamylėjau vakar,
Pamylėjau šiandien,
Rytoj vėl pamylėjau,
Jei tik mergelė negėsiu
Mėlynom akelėm.

Viena pamylėjau,
Su kita kalbėjau,
Trenčiai einant per kiemelį,
As prisokau prie langelio,
Meilėi pažinėjau.

Bučiau nemylėjęs,
Bučiau nežūrėjęs,
Jei mergelė melsvų akių,
O aš jaunas širdučėlis
Bučiau netūrėjęs.

OI TU, KLEVELI

Oi tu, kleveli,
Zaliasis medeli
Ko tu nežaliuoji
Sį pavasarėlį?

Ką aš žaliuosiu
Sį pavasarėlį,
Zada mane kirsti
Sie trys kirtėjėliai.

Zada mane kirsti,
Šakeles genėti,
O iš liemenėlio
Laivėlį statyti.

Prieš Pavasarį

Ateis pavasaris ir kalsis žiedas vyšnių.
O kas bus su mumis?
Kaip mes, nučję kelio tiek, sugrįšim.
Kaip per lietus, naktim ir audromis?

Svetimas kelias — kietas keliųželis,
Kruvinos pėdos liko,
Į gimtą kiemą takas bus užžėlęs,
Ir kas mumis prie vartų pasitiks?

J. Palionis

NELE MAZALAITE

KADUGIŲ ŠAKA

Penkiese sėda prie vakariėnės stalo šilų verbių šeštadienį, kaip kasdien, tačiau atrodo, kad kambaryje yra tiktai trys, tiktai vaikai. Jų motina yra labai liudna šį vakarą, jos ranka yra tokia sunki, jog ji vos atkelia duonos riekelį, o senelė sėdi paniurusi ir prispausta praėjusios dienos. Jos abi tyli, bet trys kalba garsiai ir linksmai — jų žodžiai striksai, kaip paukščiai, nepastovūs ir greitai: čia jie kalbėjo apie katytę ir tuojau apie angelus — viskas jiems yra sava ir paprasta. Dabar jau jie mini Velykų kiskį, jie dažo savo svajonėmis kiaušinius, ir staiga mažiausias, kuris turi penkerius metus, sako:

—O kadugys badosi, aš nesinešiu jo ryt į bažnyčią.

—Nešies, — taria vyresnysis brolis, — nešies, kaip gi tu cisi be verbos?

—Nereikia verbos, — pyksta mažasis, — verba yra čys.

—Tu pats čys! — nepasiduoda brolis. — Verba yra šventa. — Ir umai pats susimasto ir sako į visus: — Kodėl ji šventa?

Dabar reikia atsakyti jiems, — galvoja motina, tačiau tyli, nes jos širdis yra toli, ji yra nuėjusi atgal per vienuolika metų, kuomet dar nebuvo šitų trijų, ir gal dėl to jie umai pasirodo jai svetimi, beveik nežinomi. Ji grįžta į savo jaunystę ir vėl sustinka pirmą kartą vyrą, kuris savo akimis pasiėmė jos sielą. Verbių sėkmadienis tai buvo, — galvoja ji, ir kaip pro tirštą miglą girdi savo mergaitės balsą. Jos devyneri metai kal-

ba šitaip išdidžiai ir pamokomai į jaunesnius brolius: —Todėl, kad Dievulis jojo asiliukų į Jeruzalę...

—Ne, asiliukas yra Kaune, sode, — šaukia mažiausias ir tuojau klausia: — Kodėl Dievulis jojo asiliukų? Baltas žirgelis yra gražesnis, kodėl ne žirgelis?

—Pikti žmonės pavogė žirgelį, — sako antrasis, — bolševikai išvedė. Palauk, kai rytoj eisim į bažnyčią...

Mažasis kažko ima verkti, ir visi trys šaukia drauge.

Dabar turiu nuraminti juos, — galvoja motina, tačiau nesijudina, nes jos širdis yra lūžė: ji girdi tiktai vieną balsą, balsą vyro, kuris prakalbėjo į ją pirmą kartą verbių sėkmadienį. Bet jai pasidaro lengviau, kai į jos vaikų triukšmą įkrenta sunkus anytos žodžiai:

—Niekur neisim rytoj, mano pelytės jūs, niekur. Kuni-gą ruskiai išvedė, ir bažnyčios durys užkaltos — niekas nepasiklaidys šventu vandeniu, nepasmilkys kodylu.

Ji kalba niauriai, ir jos balsas atrodo juodas, tačiau jis ima šviestis, kai ji kalba toliau:

—Bet Kristus prajos rytoj, kaip jis seniai seniai įžengė į šventą miestą. Ant asiliuko jis joja. Jis palaimina kiekvieną gyvulį, nors ir menkiausia. Dievulis jos rytoj per visą pasaulį, ir visi paklos po jo kojomis palmas ir kadugius, ašaras ir kruvinus drabužius, ir vaikučiai paties savo rankas, ir Dievas įdės į jas ramybę.

—O man tėveli, — sako

mažasis, ir paskui jį pakartoja abu kiti:

—Ir man!

—Ir man!

Dabar motina sudejuoja nuo vaikų žodžių ir senelės atsidusimo: ji jau yra perėjusi per visas džiaugsmo ir pabūdavimo dienas, ji ėjo su vyru, kuris pirmą verbių sėkmadienį buvo padovanavęs jai gliuosnį puokštę ir kas metai šią dieną pakartoja savo dovaną. Jie keliavo drauge per visokias dienas, ir taip pasirodė pasaulyje šitie trys, kaip pavasario gliuosnio šakelės.

Šitą minutę ji grįžta savo mintimis, grįžta visa pas juos, kurie ilgisi to, kurio čia trūksta: sunaus, vyro ir tėvo.

Ji pati lyg vaikas klausosi senelės pasakojimų, iš kur atsirado gliuosnio kačiukai ir kodėl ten yra tiek daug medaus. Ji tikrai tiki, jog taip ir buvo, kad angelas nešė našėiais medų į dangų, ir gliuosnyje truputį užsnudo, ir vėjas tuo metu išvertė abu liepinius kibirius — ir ant šakų nuvarė jo tiek medaus, kad bitės nesurinks jo nei per šimtą metų. Jai pasirodė, kad jaučia kvepiant korius — toks malonus yra tas pastakojimas, ir toks tikras, kad net mažoji apsilaizė. Paskui buvo pasakota apie pašventintą kadugį, kuris turi galios apginti nuo perkuno ir nuo velnių.

Šitaip senosios šeimininkės pasakojimai pripildė namus gyvybės ir drąsos, kuri buvo čimusi gėsti, tarsi apleista ugnis. Ir kai motina pakėlė ant senelės kelių užmigusių mažųjų ir nešė jį paguldyti, ji pajuto, kad jis yra tarsi gyvenimasis — sunkus ir brangus. Tokie pat yra ir abu kiti, kurie dar pajėgę nueiti į lovas, užsimiegoję ir tingūs.

Tačiau kai visi suminga, motina vėl pasijunta esanti viena šalia tuščios vietos, kurios niekas negalėjo užpildyti. Ji atsistojo prie lango ir matė mėnesieną kieme ir dailius pakeistėjusius ir kitokius nuo šitos baltos žiemos.

Ji vėl gyvenė buvusios mėnesio naktis, leido vasaras ir žiemas šalia savo vyro, šalia mylimojo, klausėsi žodžių ir laikė jį ranka, ir bučiavo ją. Jos mintys nuolat užlūžta į tuštumą, kuri prarijo jį — į tas dienas užlūžta, kai ji su vaikais viešėjo čia, mažo mies-telio priemiesčio ukyje, pas jo motiną, ir miestą užgrūdavo neramumas, o vėliau bolševikai. Iš jo nebuvo nei žinios, nei jo paties — ji negalėjo išklausinėti iš jokio pažįstamo, kas ištiko jį.

Nepalaujamai tarėsi ji su motina, ar jis pavėlavo pasitraukti, ar bėgo toliau, ar žuvo pakelyje. Tą patį norėjo žinoti ir tie, kurie geidė jam blogo ir įjeskojo jo šėlia. Ir niekas, nei artimi, nei prieši, nežinojo nieko. Yra tik viena ir tikra: jo nėra.

KAI AUŠO PAVASARIS

Kelias. Vienoje pusėje ukiniškų sodybų, kitoje — didelis pieva. Trobos medinės ir šiaudais dengtos. Gale kaimo augo daug didelių topelių. Jų viename buvo įkeltas ratas. Ir tame rate gandrų pora turėjo susikrovę lizdą. Ir gražus buvo gandrai! Kiekvieną pavasarį jie grįždavo iš pietų į lizdą, o rudeni vėl išskrisdavo. Atskridę lizdą aptvarko, deda kiaušinius ir per vaikus. Gandras, kas tai tokio, savotiškų paukščių buvo laikomas.

Mes, ypač maži vaikai, pamatę pavasarį pirmą kartą gandrai, turėjome tris kartus per galvą kulių apsisversti. Jei to nepadarysime, nuo griautinio nesaugus busime. Taip aiškino mums tėvai. Be to, pagal jų pasakojimus, gandrai darėdavo taip: gandrėnė kiekvienais metais iš lizdo išmeta kiaušinių arba mažą gandrūką. Jei išmeta kiaušinių — ženklas, kad bus geri metai, o jei mažą gandrūką — blogi metai.

Pavasarij ir rudeni pieva užtvindavo. Tuomet ji virsta vo mažų ežeriuku. Mes pasidargė iš gėdos mažą laivuką ir davomės jame. Žiemos metu, užsalus, įrengdavome čiuožyklą ir karusėlę. Pavasarij, vandenimui nusekus, ten augo ir žydėjo daug geltonų, kaip gintaras, purėnų ir kurekė varlės. O tas kelias, einas tarp trobų ir pievos, pavasarį ir rudeni dažniausia buvo slapia ir sunkiai išbrendamas. Todėl mes, tik snigui nutirpus, tuojau pradėdavom bėgioti basi.

Taip atrodė mano kaimas, kuriame aš gimiau ir augau. Tų pavasarių daug pralėdau savo kaime. Jau baigiu pamiršti kaimą, gandrų ir tą pievą. Bet vienas tų pavasarių buvo skirtingas. Jį dar ir šiandien gerai atsimenu. Tai buvo pavasaris, kada Lietuva kėlėsi iš griuvėsių. Sekmadieniais miestelyje prakalbas sakė. Jaunima savanoriai iš besikuriančią Lietuvos kariuomenę kvietė. Visiems žemės duoti žadėjo. Ir kokių gražių, patrijotiskų dainų miestelyje ir kaime skambėjo. Budavo, dainuojame ir verkiame iš džiaugsmo.

Bet džiaugsmas greit virto verksmu. Miestelį apniko rusų raudonosios gaujos ir ten įsitvirtino. Tai buvo prieš pat Velykas paskutinioji savaitė. Tos raudonosios gaujos dienos metu apylinkės ukinius plėšė. Nuo jų apsiginti ar ką paslėpti buvo labai sunku. Ypač maista. Mano motina, kiek galėdama, slėpė paskutinius maisto likučius ir taupė Velykoms. Bet kur tau! Kur buvė, kur nebuvo, du tos gaujos nariai atslenkia ir pas mus. Atėję pradėjo šniukšti-

rėti — šeimininkauti. Išvartė viską pirkioje, kamaroje ir svirne. Nieko nerado. Buvo labai nepatenkinti ir rengiasi jau išeiti. Bet sugalvojo dar užlipti ant trobos lubų. Vienas užtaiso šautuvą, o kitas užsiriogino ant augšto. Kiek tuo laiku mano motina pergyveno, netenka nei klausti. Mais-tas atsargos, kurias taupė Velykoms, kaip tik ten ant pirkios lubų buvo paslėptos. Raudonarmietis suradęs viską nusigabena žemyn, džiaugiasi ir rodo savo draugui. O motina tiesiog alpsta verkdama. Bet tas nieko negelbsti.

Cia pat aukštai, lyg mūsų gandrų, per kaimą skrenda besikuriančios Lietuvos kariuomenės lėktuvai, atrodė, lyg į pagalbą mums skuba. „Draugas“ nusitaiko ir paleidžia porą šuvių į lėktuvą. Nors dar vaikas buvau, bet visgi jau pagalvoju: — na, ir kvailas tas bolševikas! Ar gi jis pataikys į taip augštai ir taip greit lekiantį lėktuvą?

Velykų rytą neskambėjo varpai, niekas negiedodjo Ale-lu-juja, mes buvom alkani, o mūsų švenčių stalas tuščias... Nors kentėjom, bet jautėme, kad taip ilgai nebus. Atėjo ir atvėlykis. Anksti rytą sugriūdė patrankos šuvis ir prikėlė mus visus iš miego. Pasipylė ir šautuvų salvis. Kulkosvaidžiai tratėjo. Lietuvos savanoriai vijos raudonuosius, o jie nėsinosi galvo-trūkčiais.

Mes klausėme tėvelio komandos ir per visas kautynes gulėjom ant grindų. Tai buvo sunkios Velykos, bet kėlėsi Lietuva, aušo pavasaris...

Tą atmintinį pavasarį Lietuvos laukais žygiavo savanoriai, nešdami laisvę, džiaugsmą ir naują gyvenimą.